

اخلاق و تصمیم‌گیری حسابداران

مؤلف:

سید علی خانم‌زاده

سرشناسه: خاتم‌زاده، سیدعلی، ۱۳۶۷ -

عنوان و نام پدیدآور: اخلاق و تصمیم‌گیری حسابداران / مولف سیدعلی خاتم‌زاده.

مشخصات نشر: تهران: فرهوش، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۰۹ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۹۲-۹۸-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: اخلاقی کسب و کار

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ الف ۳۲/۱۵/۵ HF۵۶۲۵

رده‌بندی دیوبی: ۱۷۴/۴

شماره کتابشناسی ملی: ۴۷۳۳۸

کتاب اخلاق و تصمیم‌گیری حسابداران

سید علی خاتم‌زاده

ناظر فنی: پریراد ادای

صفحه آرا: معین دلاوری

طراح جلد: آدینه مهربد

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۹۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص و محفوظ ناشر است.

آدرس: تهران - میدان انقلاب اسلامی - خیابان کارگر شمالی بالاتر از نصرت - پلاک ۱۱۴۶

تلفن: ۶۶۵۶۹۸۹۱ و ۶۶۹۳۱۶۶۹ دورنگار: ۸۹۷۸۴۵۵۸

وب سایت: www.hamyari.in

فهرست مطالب

۸	پیشگفتار
۱۱	بخش اول: مقدمه‌ای بر کتاب
۱۲	مقدمه
۱۸	تاریخچه اخلاق در حسابداری
۲۰	هدف اخلاق
۲۰	مفهوم اخلاق
۲۲	انواع اخلاق
۲۳	اخلاق فردی
۲۳	اخلاق سازمانی
۲۴	تصمیمات اخلاقی
۲۴	ضرورت اخلاق در حسابداری
۲۵	مهمترین موارد ضرورت اخلاق در حسابداری
۲۶	آیین اخلاق حرفه‌ای اسلامی
۲۷	حرفه حسابداری
۲۹	حسابداری و اخلاق
۳۱	مبانی رفتار حرفه‌ای
۳۲	اهداف آموزش اخلاق حسابداری
۳۴	مشکلات و ضعف آموزش اخلاق در حسابداری
۳۶	بخش دوم: اصول اخلاق حسابداری
۳۸	احکام لازم‌الاجرا در مورد کلیه حسابداران حرفه‌ای
۴۴	احکام لازم‌الاجرا توسط حسابداران حرفه‌ای مستقل یا حسابداران رسمی
۵۶	احکام لازم‌الاجرا توسط حسابداران حرفه‌ای شاغل در مؤسسات
۶۰	ارزشهای فردی
۶۰	فرهنگ اخلاقی سازمان
۶۲	اخلاق سازمانی
۶۴	الگوی اجرای اخلاق در سازمانها
۶۴	اهمیت اخلاق در سازمان ها
۶۵	ارزش‌های اخلاقی شرکتها
۶۷	اخلاق در شرکت انرون

۷۱	مشکلات اخلاق حرفه‌ای حسابرسیان انرون
۷۳	تصمیم‌گیری اخلاقی
۷۹	فرایند تصمیم‌گیری اخلاقی
۸۱	وظایف مدیران در اخلاقی کردن سازمان
۸۲	عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری اخلاقی
۸۳	رویکردهای تصمیم‌گیری اخلاقی
۸۷	جایگاه آموزش اخلاق حسابداری در دانشگاهها
۸۸	مشکلات اخلاقی حسابداری در اقتصاد امروز
۹۰	رویکردهای نوین در آموزش ارزشها و اصول اخلاق حرفه‌ای حسابداری
۹۳	پیشینه موضوع
۹۸	بخش سوم: بحث و نتیجه‌گیری
۹۹	نتیجه
۱۰۰	پیشنهادهای اجرایی
۱۰۳	منابع و مآخذ

پیشگفتار

تکامل حرفه حسابداری و توانایی آن در جلب اعتماد عمومی مستقیماً به رعایت آیین اخلاق حرفه‌ای بستگی خواهد داشت. فعالیت‌های متقلبانه حسابداری بیانگر ضعف ارزش‌های اخلاقی حاکم در محیط کار و آموزش حسابداری می‌باشند. بنابراین سیستم آموزش حسابداری به منظور تربیت حسابداران اخلاق مدار، از دیرباز درصدد نهادینه کردن ارزش‌های اخلاقی در حسابداران بوده است، زیرا گنجاندن آموزش اخلاق در سیستم آموزش حسابداری منجر به توسعه اخلاق و افزایش اعتماد عمومی به حرفه حسابداری خواهد شد.

با گذشت سالیان دراز، از سال‌های تحول اخلاقی در زندگی انسان‌ها، امروز بشر با مشکلات و مسائل پیچیده و پرنجی روبرو شده است که زائیده رفتارهای غیر اخلاقی همچون بی‌عدالتی، تقلب، دروغ، فریبکاری، دزدی، مغرضانه، جانبداری و بسیاری موارد دیگر می‌باشد که آینده زندگی اجتماعی، اقتصادی و مالی همراه با رفاه نسل بشر را تهدید می‌کند. با توجه به نقش حیاتی حسابداری در پیشرفت اقتصاد و تجارت، تبیین اهمیت معیارهای والای اخلاقی در حسابداری از ضروریات یک جامعه پیشرفت‌یافته به شمار می‌رود. در یک بیان گسترده، اخلاق به عنوان مجموعه‌ای از قواعد کلی مطرح می‌شود که یک فرد در کنترل رفتار خود استفاده می‌کند و به وسیله معیارهای آن درست یا غلط بودن اقدامات، تشخیص داده می‌شود.^۱ در سال‌های اخیر، حسابداران و حساب‌رسانان شرکت‌های بزرگی نظیر انرون، تایدر، رایت آید، برای گزارش سود بیشتر و فریب سرمایه‌گذاران، متوسل به تقلب‌های حسابداری و حساسی شده‌اند. در این شرکت‌ها اخلاق به خاطر سود قربانی شده‌اند.^۲ تخلف حسابداران و حساب‌رسان منجر به ایجاد بحران و عدم اعتماد جامعه به محصولات حسابداری شده است. از سوی دیگر دیر زمانی است که مجامع حرفه‌ای حسابداری در کشورهای مختلف با هدف ملزم کردن حسابداران به مسئولیت‌پذیری در قبال منافع عموم و رعایت اخلاق حرفه‌ای، اقدام به تدوین آیین رفتار حرفه‌ای نموده‌اند. اما گویا آیین نامه رفتار حرفه‌ای به تنهایی نمیتواند مشکلات موجود را حل

کند و همچنان رسواییهای حرفه حسابداری در گوشه و کنار جهان به وقوع می‌پیوندد. به نظر میرسد سلطه فرضیه اثباتی حسابداری که فرض زیربنایی آن حداکثر کردن منافع شخصی است به عنوان الگوی غالب در پژوهشهای حسابداری، ما را از توجه به رفتار حرفه‌ای در قضاوت‌هایمان دور کرده است.^۱ از آنجا که حسابداری عرصه‌ای است که به شدت بر اعتماد و انجام مسئولیتهای اعتباری استوار است، اهمیت گنجاندن قضاوت اخلاقی در حوزه حرفه حسابداری روشن است.^۲ حسابداری باید مهارت لازم در قضاوت اخلاقی کسب نماید به طوریکه بتواند رفاه همه کسانی که از عملکرد او تاثیر پذیر هستند را، در نظر بگیرد. بدون رفتار اخلاقی استوار و قوی، - یگانه این فن و حرفه قدیمی متزلزل می‌گردد.^۳

بررسی روند گزارشگری، در ایران و سایر کشورها نشان دهنده وجود قصورات اخلاقی در این حرفه است. هر چند، دیرینه‌ای است که مجامع حرفه‌ای حسابداری در کشور های مختلف، اقدام به تدوین آیین رفتار حرفه‌ای، کرده‌اند، اما گویا آیین رفتار حرفه‌ای به تنهایی نمی‌تواند مشکلات موجود را حل نماید. وارد نمودن مؤلفه های اخلاق در مسئله تصمیم‌گیری با کاستی‌هایی همانند فقدان دستگاه مناسب، منظور قیاس میان تابع مطلوبیت گزاره های اخلاقی با سایر مطلوبیت های محسوس هاست و یا در آمد، فقدان راهکار مناسب در شرایط تعارض بین گزاره های اخلاقی با منافع و اهداف سازمان و همچنین عدم شفافیت جایگاه متغیر های اخلاقی در نظام تصمیم‌گیری روبروست. این کاستی ها باعث شده است که فضای مباحث اخلاقی بیشتر سمت و سوی نظری و انتزاعی به خود بگیرد و کمتر در فضای عملیاتی سازمان، امکان اجرایی نمودن آن به وجود آید.^۴ از طرفی موضوع تصمیم‌گیری اخلاقی در فضای حسابداری و حسابرسی یک موضوع نوپا و جدید است که توجه پژوهشگران حوزه مالی و حسابداری را امروز در مطالعات پژوهشی به خود جلب کرده است، بنابراین می‌توان دریافت

۱ اعتمادی و دیگران، ۱۳۸۸

۲ پترینا، ۲۰۰۸

۳ سرلک، ۱۳۸۷

۴ اعتمادی و دیلمی، ۱۳۸۸

۵ مهدوی و علی‌پور، ۱۳۸۹

که کمبود کارهای پژوهشی و بنیادین در این زمینه تحقیقی امروزه در ایران به شدت حس می‌شود و اهمیت و ضرورت انجام این تحقیق بیش از پیش متذکر می‌شود.

www.ketab.ir